

14. Офіційний сайт Головного управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www. pl.ukrstat.gov.ua](http://www.pl.ukrstat.gov.ua).

УДК 616:314-007-053.2/5(477)

ПОШИРЕНІСТЬ ОРТОДОНТИЧНОЇ ПАТОЛОГІЇ СЕРЕД ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ОКРЕМИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Наталія Ляхова, Ірина Голованова
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», Полтава, Україна
NataNew2017@ukr.net

According to the World Health Organization, the prevalence of dental diseases among the population ranks first. The study of trends in the development of major dental diseases, in particular dentofacial system disorders, is extremely relevant. And according to many studies, the prevalence of dentoalveolar anomalies in the structure of dental morbidity ranks third after caries and periodontal disease. The article is devoted to the study of the prevalence of different types of orthodontic pathology according to the literature.

Keywords: prevalence of pathology, orthodontic pathology, children population

Według Światowej Organizacji Zdrowia częstość występowania chorób stomatologicznych wśród populacji jest na pierwszym miejscu. badanie trendów w rozwoju poważnych chorób stomatologicznych, w szczególności naruszenia układu stomatologicznego, jest niezwykle ważne. A według wielu badań, częstość dentoalveolar anomalii w strukturze chorób stomatologicznych na trzecim miejscu po próchnicy i chorób przyzębia. Artykuł poświęcony jest badaniu częstości występowania różnych typów patologii ortodontycznej zgodnie z literaturą.

Słowa kluczowe: częstość patologii, patologia ortodontyczna, populacja dzieci.

Здоров'я - це головна цінність життя, воно займає найвищу сходинку в ієрархії потреб людини. Це один з найважливіших компонентів людського щастя і одна з провідних умов успішного соціального та економічного розвитку будь-якої країни. Реалізація інтелектуального, морально-духовного, фізичного і репродуктивного потенціалу можлива тільки в здоровому суспільстві. Стоматологічне здоров'я є невід'ємною і значимою частиною здоров'я людини, а стоматологічне здоров'я дитячого населення є одним з важливих завдань держави [7]. Вивчення регіональних особливостей поширеності ортодонтічної патології має велике значення для планування та надання якісної та своєчасної стоматологічної допомоги дітям.

Мета: вивчення даних про поширеність ортодонтичної патології серед дитячого населення України в різних регіонах України за даними наукової літератури.

Методи. В даному дослідженні використані наступні методи: бібліосемантичний, контент-аналіз, епідеміологічний, системного аналізу.

Результати. В останні десятиріччя спостерігається тенденція до зростання кількості основних стоматологічних захворювань серед дітей та підлітків. Одним із чинників щодо виникнення карієсу та хвороб тканин пародонту є зубощелепні аномалії, поширеність яких за різними даними досягає 95% [13]. Аномалії зубощелепної системи займають одне з перших місць серед захворювань щелепно-лицьової області. За даними ряду авторів, функціональні і морфологічні відхилення виявлені у 75% трирічних дітей і за поширеністю можуть перевищувати частоту карієсу та інших стоматологічних захворювань [12].

Вивченню розповсюдженості зубощелепних аномалій та деформацій серед дитячого населення присвячені численні дослідження. Дані епідеміологічних досліджень населення ряду областей України свідчать про варіабельність поширеності зубощелепних аномалій в різних регіонах.

Розглянемо конкретні результати епідеміологічних досліджень, які проводилися в чотирьох різних областях України.

Епідеміологічне обстеження 1238 дітей м. Одеси віком 8-15 років підтвердило тенденцію до зростання поширеності зубощелепних аномалій з віком: з $58,7 \pm 5,8$ % в період змінного прикусу до $74,8 \pm 2,2$ % в період постійного прикусу (в середньому 66,75%). Найчастіше серед всіх видів зубощелепних аномалій діагностували аномалії форми зубних рядів ($79,6 \pm 2,4$ %), скупченість зубів виявлено у $50,6 \pm 2,2$ % обстежених [10].

Результати обстеження 1000 дітей м. Тернополя віком від 7 до 15 років показали наступне. Виявлено високу поширеність зубощелепних аномалій, що становила 65,7%. Серед аномалій прикусу найчастіше зустрічався дистальний прикус 52,6% в 7-річному віці і 37,4% у 15 річному [3].

Проведено епідеміологічне дослідження серед учнів загальноосвітніх шкіл Львівської області, в межах якого оглянуто 891 дитину в значимі вікові періоди: 7, 12, 15 років. Аналіз результатів обстеження показав, що із віком поширеність патології зростає і складає в 7 років 44, 68%, в 12 – 55,40% в 15 – 63,17%. Найбільш поширеними є аномалії окремих зубів (31,41% від загальної кількості) [2].

Проведено епідеміологічне дослідження в м. Полтава, яке показало, що 67,8% обстежених дітей мають порушення прикусу. Дослідження показали, що із 407 дітей, які мають зубощелепні аномалії, I клас за Енглем виявлено у 342 дітей (84%), II клас - у 58 (14,2%), III клас - у 7 дітей (1,8%). Найчастіше визначалася скупченість зубів, яка зустрічалася у 62,1% пацієнтів від загальної

кількості дітей із порушеннями прикусу [9]. Проте інше дослідження, проведене в Полтаві та Полтавській області, показало дещо інші значення показників: в місті у дітей віком 6-9 років відсоток наявної ортодонтичної патології склав 73,4 (в сільській місцевості 88,6% відповідно), у дітей віком 10-12 років в місті відсоток склав 76,2 (в сільській місцевості 78,7% відповідно) [13].

Таким чином, показник поширеності ортодонтичної патології в чотирьох різних за географічним положенням регіонів (відповідно Південь, Захід та Центр України) показали розкид показника поширеності від 58,7% до 88,6%. Така мінливість показників має пояснення. Розвиток ортодонтичної патології носить поліетіологічний характер [5, 11]. Відповідно до сучасних уявлень, вони відносяться до числа мультифакторних захворювань і виникають в результаті складної взаємодії великої кількості ендогенних (в значній мірі спадкових) і екзогенних факторів. Не можна виключати й ролі еколого-гігієнічних факторів, як однієї із причин розвитку зубощелепних аномалій. [1, 4, 6]. В різних регіонах України різноманітні природно-кліматичні фактори впливають на соматичне здоров'я дітей, яке в свою чергу тісно пов'язане з правильним формуванням зубощелепної ділянки. Також мають значення місце проживання (місто або сільська місцевість), вік обстежених тощо.

Проте, не дивлячись на розбіг у величинах показників, в загальному можна охарактеризувати рівень розповсюдженості ортодонтичної патології як дуже високий.

Обговорення і висновки. Зубощелепні аномалії серед дітей та підлітків викликають погіршення стоматологічного здоров'я в цілому, приносячи медичні, соціальні та економічні збитки суспільству. В умовах високої стоматологічної захворюваності дітей та значної поширеності ортодонтичної патології серед дитячого населення особливої актуальності набуває виявлення факторів виникнення зубощелепних аномалій та заходів, направлених на зменшення їх впливу на стоматологічне здоров'я дитячого населення, цілеспрямоване зниження рівня патології шляхом проведення профілактичних заходів, лікування карієсу і його ускладнень, захворювань тканин пародонту, зубощелепних аномалій, створення державних програм та економічних механізмів для забезпечення всіх верств населення якісною та доступною ортодонтичною медичною допомогою.

Таким чином, серед дитячого населення України рівень поширеності зубощелепних аномалій є досить високим. Отримані дані свідчать про актуальність подальшого вивчення даної проблеми, а також про необхідність пошуку шляхів вдосконалення організації надання ортодонтичної допомоги дитячому населенню.

Література

1. Алимский А.В. Возрастная динамика роста распространенности и изменения структуры аномалий зубочелюстной системы среди дошкольников и школьников // *Стоматология*. – 2002. – № 5. – С. 67-71.
2. Безвужко Е.В. Структура порушень зубощелепної системи та потреба в ортодонтичному лікуванні у дітей м. Львова та Львівської області // *Новини стоматології*. – 2008. - №1. – С. 34-37.
3. Бойцанюк С.І., Фалінський М.М., Островський П.Ю. Поширеність зубощелепних аномалій серед дітей шкільного віку міста Тернополя // *«Молодий вчений»* • № 5 (45) • Маю, 2017. – С. 57-59.
4. Деньга О.В., Безвужко Е.В. Комплексна оцінка стоматологічного статусу у дітей в зоні підвищеної захворюваності на флюороз // *Матер. наук.-практ. конф. "Актуальні проблеми стоматології. Нові мето-дики та технології"*. - Львів, 1998. – С. 45-46.
5. Деньга О. В., Иванов В. С., Горихивский В. Н. Мониторинг стоматологической заболеваемости детей Украины // *Дентальные технологии*. – 2003. - №6 (14). - С. 2-6.
6. Деньга О. В. Стоматологическая заболеваемость детей дошкольного возраста г. Тернополь / О. В. Деньга, В. В. Ковальчук, В. С. Иванов // *Вестник стоматологии*. – 2014. – № 2. – С. 61-64.
7. Європейські цілі стоматологічного здоров'я 2020 р. Електронний ресурс http://www.provisor.com.ua/100matolog/archive/2003/3/art_45.htm
8. Иванов В. С. Стоматологическая заболеваемость у детей дошкольного и младшего школьного возраста г. Одессы (часть 1) // *Вестник стоматологии*. – 2013. – № 1. – С. 120-124.
9. Каськова Л.Ф., Марченко К.В., Бережна О.Е. Поширеність зубощелепних аномалій у дітей з урахуванням шкідливих звичок та відношення до ортодонтичного лікування // *Вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»*. – 2015. - Том 15, Випуск 1(49). – С. 17-20.
10. Ославський О. М. Розповсюдженість та види зубощелепних аномалій у дітей м. Одеси // *«Вісник стоматології»*. 2010.- № 1. – С. 38-40.
11. Смоляр Н.І., Міськів А.Л., Гутор Т.Г. Взаємозв'язок аномалій прикусу з фізичним розвитком дітей // *Вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»*. – 2017. - Том 17, Випуск 2 (58). - С. 266-271.
12. Фадеев Р.А., Бобров И.П., Кисельникова Л.П., Эрдман О.В. Профилактика зубочелюстных аномалий, как условие сохранения здоровья нации// *Институт стоматологии*. - 2007. № 36.- С. 26-27.
13. Фетісова Г.Л. Порівняльний аналіз розповсюдженості зубощелепних аномалій серед населення Полтави та Полтавської області / Г.Л. Фетісова, М.В. Трофименко, А.Є. Карасюнок [та ін.] // *Актуальні проблеми сучасної медицини*. – 2008. – Т. 8, № 3. – С. 179- 180.